

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TO'LOV INFRATUZILMASINI SHAKILLANISHI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: TARIXIY, ILMIY HAMDA BOZOR TAHLILI	32
A.A. Akbarov, X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	42
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
TURIZM KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY AKTIVLARINING ROLI.....	47
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK SOLIQLAR VA TO'LOVLAR TIZIMI TAHLILI	53
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich, Abdolnizozov Murodbek Madiyarovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IJTIMOYIY HIMOYA TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR VA TIZIMGA KIRITILAYOTGAN O'ZGARISHLAR.....	59
Kasimova Gulyar Axmatovna, Aripova Kamola Botir qizi	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI KOMPLEKS BAHOLASH VA PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK VA SUN'IY INTELLEKT USULLARINING INTEGRATSIYASI	64
Namazov Gafur Shokulovich	
BALIQCILIK SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISHDA DUNYO MAMLAKATLARINING O'RNI	69
Beglayev Uchqun Xurramovich	
KAMBAG'ALLIK FENOMENINING IJTIMOYIY-IQTISODIY VA NAZARIY-KONTSEPTUAL ASOSLARI	75
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HISOB VA BIZNES JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	81
Artikova R.A.	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DIVIDEND TO'LASH QOBILİYATI KOEFFITSIYENTINING MAQBUL ORALIG'INI ANIQLASH VA UNING INVESTITSION SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	88
Ibragimov G'anjion G'ayratovich	
STRATEGIES TO RAISE AWARENESS OF NATURAL POLLUTION AMIDST RISING POPULATION DENSITY AND GDP PER CAPITA IN UZBEKISTAN	93
Axliddin Aropitdinovich Valiyev, Askarov Farhod Rakhmatovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ESG-ОРИЕНТИРОВАННОМ РАЗВИТИИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ.....	99
Айматова Фарида Хуразовна	
KORXONALARDA INVESTITSION FAOLIYATINI RIVOJLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	107
Shukurillaev Jahongir Botir o'g'li	
DEHQON XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA KREDITLAR MIQDORINI DIFFERENSIYALLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	113
Xakimov Zafar Ibragimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	118
Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA HUDUDIY MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	124
Muhammadiyeva Nodira	
SUN'IY INTELLEKT DAVRIDA HUDUDIY RIVOJLANISHNI STATISTIK HISOBLASH METODOLOGIYASINI QAYTA BAHOLASH MEZONLARI (SCOPUS VA WEB OF SCIENCE DA INDEKSLANGAN ILMIY NASHRLAR TAHLILI ASOSIDA).....	131
Santjar Abdumurodovich Sattorov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIY-IQTISODIY OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	139
Allamuratova Perida Maxsetbaevna	

XORAZM VILOYATIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI VA AHAMIYATI	144
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna, Yarmetova Nargiza Shiximbayevna	
MAHALLIY VA XALQARO TURIZM BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI, TAMOIYILLARI VA MEKANIZMLARI	152
Alikulov Samar Abdurashidovich	
TRANSPORT XIZMATLARINING SOHALAR BO'YICHA TAQSIMOTI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TASNIFI	159
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
RAQAMLI TO'LOVLAR VA O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BOSHQARUV SHAFFOFLIGI	165
Ruziyeva Barno Yadgarovna	
ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ.....	172
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
MAJBURIY IJRO HARAKATLARINI RAQAMLASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	177
Matmuratova Nasiba Azatovna	
OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI CHEKLOVCHI OMILLAR TAHLILI	181
Pulatov Abdulla	
INVESTITSION LOYIHALARNING IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI VA ULARNI MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	185
Nazarov Aziz Avazovich	
ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ.....	190
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING MAQSADLI PROGNOZ PARAMETRLARI.....	197
Omonova Nafisa Qahramon qizi	
MANAGEMENT STRATEGIES IN WOMEN'S BUSINESS: GENDER-SPECIFIC APPROACHES, INNOVATIVE MODELS, AND DIGITAL TRANSFORMATION.....	200
Ahrorova Asila	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	207
Hakimova Oydina Abdulhamidovna, Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
INSON TARAQQIYOTI INDEKSI VA UNI ANIQLAB BERUVCHI KO'RSATKICHLARNING KORRELYATSION-REGRESSION TAHLILI.....	212
Tursunov Rasul Tairovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА НА МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ.....	218
Эргашева Феруза Насруллаевна	
ENHANCING THE METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM VILLAGES IN UZBEKISTAN	226
Khudaynazarova Dilorom Khayrullaevna	
THE ROLE OF INNOVATION IN ENSURING COMPETITIVENESS IN THE GREEN ECONOMY	231
Musadjanova Nargiza Abduvoxid qizi	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INGLIZ TILINING O'RNI VA SAMARADORLIGI.....	238
Saodat Sadriddinova	
OLIY TA'LIMDA CHET TILLARNI O'QITISH UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	243
Saida Xabibullayeva	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИСКАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ ТУРИЗМА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	247
Исматиллаева Роза Тухтамуратовна, Тураева Сурия Тельмановна	

INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERINING QIYMAT YARATISH UZLUKSIZ ZANJIRIDA AGROSERVIS XIZMATLARI KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH	252
Kudratova Iroda Turdibayevna	
QISHLOQ XO'JALIGI IQTISODIYOTIDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI	257
Nurullayeva Raushan Koptleuovna, Nurimbetov Timur Uzaqbergenovich	
FIZIKA UMUMIY KURSIGA NANOTEXNOLOGIYA TUSHUNCHALARINI KIRITISHNING METODIK ASPEKTLARI VA KOMPONENTLARI	260
Sottarov Abduvali Umirqulovich	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK HISOBOTLAR VA ULARNING TUTGAN O'RNI.....	266
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Rahmanova Sitara Bahodir qizi	
SANOAT KORXONALARIDA OPERATSION MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	277
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MOLİYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH.....	283
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION INVESTITSİYALASH VA MUQOBIL MOLİYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI JORIY ETISH (SIRDARYO VILOYATI MISOLIDA)	286
Maxamadiyev Turg'unboy Jumabayevich	
O'ZBEKISTONDA XO'JALIK JAMIYATLARI KUZATUV KENGASHLARI FAOLIYATINING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH.....	292
Valijonov Akmaljon	
IQTISODIYOTNING AGRAR SEKTORIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH: NAZARIY VA USLUBIY YONDASHUVLAR	296
Matrasulov Baxodir Erbutayevich	
O'ZBEKISTON MOLİYA TIZIMIDA MAHALLIY MOLİYANING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	303
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
МЕТОД ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО ТУРИСТИЧЕСКОГО ПАКЕТА	308
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI XUDUDIY TARKIBINI TAKOMILASHTIRISH YO'LLARI	311
Uralov Eliboy Omonovich	
INNOVATSION VA AN'ANAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING TAQQOSLAMA TAHLILI	316
Abdulfarmonov Farrux Faxriddinovich	
EKSPORT IMKONIYATLARI VA LOGISTIKA SAMARADORLIGINI SOLISHTIRISH.....	320
Safarova Muxabbat Radjabovna	
IJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI O'SISHI DINAMIKASI VA LIKVIDLIK KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	324
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
KO'CHMAS MULKNI OMMAVIY BAHOLASHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI.....	331
Xushvaqtov Jasur Shuhrat o'g'li	
TURIZM XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLARDA MOLİYAVIY HISOBOTLARNI MHXS GA O'TKAZISHDA TRANSFORMATSIYA REJASINI ISHLAB CHIQUISH MASALALARI.....	339
G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich	
QURILISH SANOATI KORXONALARI DIVERSIFIKATSIYALASHUVINING IQTISODIY MEXANIZMLARI	343
Yembergenova Aynur Aydosbaevna	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANISHNING NAZARIY JIHATLARI	351
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	

KAPITAL BOZORI ORQALI MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYA JALB QILISHNING BELARUS TAJRIBASI	357
<i>Abduraxmanov Adham Raxmatullayevich</i>	
BARQAROR QISHLOQ XO'JALIGI AMALIYOTLARINI JORIY ETISHDA XULQ-ATVOR OMILLARINING NAZARIY VA AMALIY AHAMIYATI	362
<i>Tadjiyev Abdusame Abduhamidovich</i>	
SANOAT KORXONALARIDA RISKLARNI BOSHQARISH TIZIMINI JORIY ETISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	367
<i>Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov</i>	
O'ZBEKISTONDA MEHMONXONALARNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI JOYLASHTIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	373
<i>Xasanova Naimaxon Akmal qizi</i>	
SOLIQ YUKINI OPTIMALLASHTIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	381
<i>Jovliyeva Zuhra Chori qizi</i>	
SANOATNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "YASHIL" INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	386
<i>Ibragimov Zaxid Taxirovich</i>	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ АКТИВАМИ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ПРИМЕНЕНИЯ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНЫЙ БАНК РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	395
<i>Т.И.Бобакулов, Тухтамышева Гулнора Усмановна</i>	
AGRAR TARMOQQA JALB QILINAYOTGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI ISHLAB CHIQRISH FUNKSIYALARI YORDAMIDA EKONOMETRIK BAHOLASH.....	401
<i>Xatamov Ochildi Qurbonovich, Badalov Jamshid Jamolovich</i>	
IJARA OPERATSIYALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING KAMCHILIKLARI VA UZVIY TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	409
<i>Oripova Saodat Mirfotix qizi</i>	
SANOAT KORXONALARINING INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH.....	414
<i>Xolboyeva farangiz xayrulloevna</i>	
SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI VOSITALARNING TA'LIM JARAYONIDAGI O'RNI.....	419
<i>To'xtamishva Dilrabo Shermonovna</i>	
MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTINI KENGAYTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI	424
<i>Kalenov K.T.</i>	
HUNARMANDCHILIK BRENDLARINING BOZOR OMILLAR TIZIMINI (MAHSULOT, NARX, TAQSIMOT, TARG'IBOT) TAKOMILLASHTIRISHNING USLUBIY ASOSLARI	428
<i>Ergasheva Aziza</i>	
NAMANGAN VILOYATI IQTISODIYOTIDA TARKIBIY O'ZGARISHLAR: HUDUDIY VA TARMOQ TAHLILI	436
<i>Tohirov Jahongir Muzaffar o'g'li</i>	
WATER HARVESTING FOR CLIMATE RESILIENCE IN UZBEKISTAN'S AGRICULTURE: OPPORTUNITIES, BARRIERS, AND POLICY RECOMMENDATIONS	445
<i>Kripa Mondal, Dr. Anita Banerjee</i>	
O'ZBEKISTONDA TABIIY VA IQTISODIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHNI TA'MINLASH YO'LLARI	454
<i>Sattarov Abdusamat Umirqulovich</i>	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	459
<i>Nasibboyev Fazliddin Sirojiddinovich</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI MONITORING QILISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF QILISH YO'LLARI	464
<i>Hamroyev Sherzod Axtamovich</i>	
SIRKULYAR IQTISODIYOT — IQTISODIY BARQARORLIKNING MUHIM OMILI	471
<i>Hasanov Sh. Sh.</i>	

МАРКЕТИНГОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗА.....	482
<i>Алиев Абдулазиз Исмаилович, Кахрамонова Азиза Шухрат кизи</i>	
TEMIR YO'L SOHASINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	488
<i>Orifova Ximoyat Shovkat qizi</i>	
O'ZBEKISTONDA ZIYORAT TURIZMINI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBADAN FOYDALANISH YO'LLARI.....	494
<i>Raximova Dilfuza Mirzakasimovna</i>	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA MILLIY HUNARMANDCHILIKNING IQTISODIY SALOHIYATINI BAHOLASH VA EKONOMETRIK PROGNOZLASH	503
<i>Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna</i>	
MINTAQAVIY IQTISODIY O'SISHNI BAHOLASHDA EKONOMETRIK MODELLAR VA GEOSTATISTIK USULLARNI TAKOMILLASHTIRISH: SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA	509
<i>Sattorov Sanjar Abdumurodovich</i>	
XODIMLARNI MOTIVATSIYA QILISH VA ULARNING ISH FAOLIYATIGA TA'SIRI: O'ZBEKISTONDAGI KICHIK VA O'RTA BIZNES MISOLIDA	518
<i>Yuldashov Aziz</i>	
RAQOBAT MUHITIDA AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARIDA BREND STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI	522
<i>Boboyev L. Kadrxo'ja Djuraxodjayevich</i>	
XODIMLARNI O'QITISH, QAYTA TAYYORLASH VA ISHSIZLARNI KASBGA YO'NALTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI (GERMANIYA MISOLIDA).....	528
<i>Sattorov Ramziddin Shovxiddin o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	533
<i>Yangiboyev Sardor Ernazar o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI RIVOJLANTIRISHDA CHIQUINDISIZ VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOYILLARINI QO'LLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	542
<i>Nabiyeva Nilufar Olim qizi</i>	
МАШИННОЕ ОБУЧЕНИЕ В ПРОГНОЗИРОВАНИИ РЫНОЧНЫХ ТЕНДЕНЦИЙ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ	548
<i>Тен Марина Владимировна</i>	
РОЛЬ, СУЩНОСТЬ И ЗНАЧЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО МЕДИЦИНСКОГО СТРАХОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	555
<i>Каюмова Гузел Иброхимхановна</i>	
QURILISH KORXONALARIDA AKTIVLARNI TAN OLIISHNING XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISHNI O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	562
<i>Yahyojev To'liqin Ismatulla o'g'li</i>	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK KORXONALARINI BOSHQARUV MEKANIZMLARI	566
<i>Xudoyberganova Dilnoza Anvarjon qizi</i>	
QURILISH KORXONALARIDA BOSHQARUV MUNOSABATLARI MAZMUNI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	572
<i>Toshimov Azizbek Hakimovich</i>	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDAGI KOMPANIYALAR KAPITALINI MAKSIMALLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	576
<i>Muradova Dildora Abdusalimovna</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHDA BAZEL III TALABLARI	581
<i>Norova Nozima Nabiyevna</i>	
ЦИРКУЛЯРНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ, МИРОВАЯ ПРАКТИКА И ПЕРСПЕКТИВЫ ВНЕДРЕНИЯ	588
<i>Алиева С.С.</i>	

KORXONALARDA SOLIQ HISOBINI TASHKIL ETISH VA UNING BUXGALTERIYA HISOBI BILAN O'ZARO BOG'LIQLIGI	594
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
HUDUDIY KORXONALARDA BIZNES JARAYONLARNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY BOSHQARUV MODEL VA TAMOYILLARINING AHAMIYATI	599
Azimova Maxfuza Rashidovna	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА - ВАЖНЫЙ ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА	604
Пирназаров Шоназар Махтовович	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	608
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li, Abdinazarov Suhrobbek Bekmurod o'g'li	
SINGAPUR VA JANUBIY KOREYADA BIZNES SUBYEKTLARINI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH.....	615
Nasriddinov Qobilbek Qurbonbekovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL ENERGIYAGA O'TISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	620
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
LOYIHALARNI STRATEGIK REJALASHTIRISHDA BIG DATA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMLARI	625
Xamrayev Zuxritdin Abduraxmanovich	
LOYIHA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA LOYIHA JAMOASINING ROLI VA FUNKSIYALARI	629
Utemuratov Sadik Muratovich	
IQLIM O'ZGARISHI VA RESURLAR CHEKLANGANLIGI SHAROITIDA YASHIL TURIZM MODELLARINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARINI TIZIMLI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANTIRISH	633
Rasulova Nigora Yusupovna	
ВЛИЯНИЕ КУЛЬТУРНЫХ РАЗЛИЧИЙ НА ПРОЦЕСС УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ КОММУНИКАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ПОДХОД.....	637
Латипов Ашур Али Рустам угли, Хамидов Далер Дилшодович	
ADAM SMIT IQTISODIY G'OYALARI VA ULARNING ZAMONAVIY IQTISODIYOTDAGI AHAMIYATI.....	641
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT SIFATINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	646
Baytanov O'ralboy Miraqul o'g'li	
SOCIAL PROTECTION SYSTEM OF THE POPULATION IN THE CONDITIONS OF A TRANSFORMATIONAL ECONOMY.....	651
M. Sh. Rakhimova	
SANOATNI YASHIL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA, SIYOSIY MEKANIZMLAR VA O'ZBEKISTON UCHUN AMALIY XULOSALAR	655
To'qumbetov Og'abek Shavkat o'g'li, Ruziyeva Dilobar Isomjonovna	
TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA AHOLI FAROVONLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	661
Bobayev Isroiljon Abdinabiyevich	
IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF THE MAHALLA INSTITUTION IN THE TERRITORIAL GOVERNANCE SYSTEM: MODERNIZATION OF INSTITUTIONAL AND ORGANIZATIONAL MECHANISMS	666
Mirbabayev Farrukh Atkhamovich	
AHOLINI UY-JOY BILAN TA'MINLASHDA DAVLAT BUDJETI XARAJATLARI TAHLILI	674
Xannarov Komiljon Karimovich	
INVESTITSIYA KO'CHMAS MULKI HISOBINI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	681
Maxmudov Jamshed Ashrafovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ РАЗВИТИЯ ПАЛОМНИЧЕСКОГО ТУРИЗМА.....	687
Навруз-Зода Бахтиёр Негматович, Мусаев Маликжон Кароматович	

TRANSFORMING UZBEKISTAN THROUGH DIGITALIZATION IN A GLOBALIZED WORLD.....	694
Narzullaeva Umidakhon Nodir qizi	
SUG'ORILADIGAN YERLARDA SUVDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	699
Elomonov Ro'zimurod Doniyor o'g'li, Abdug'aniyev Otabek Allajonovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ.....	704
Р. И. Хакимов	
TURIZM SOHASIDA OILAVIY TADBIRKORLIKNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHGA USLUBIY YONDOSHUVLAR	713
Pardayeva Ozoda Mamayunusovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINI BOSHQARISHDA SAMARADORLIK HOLATI TAHLILI	718
Kasimov Saidakmal Saidahrolovich	
BANKLARNING IJTIMOIIY ROLINI OSHIRISHDA YASHIL DEPOZITLARNING AHAMIYATI	722
Berdiyev Akram O'ktamovich	
CHAKANA BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI	728
Xikmetov Nodirbek Ikromovich	
AHOLI DAROMADLARI TENGSIZLIGINING SHAKLLANISHI, UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI	735
Atayev Jaxongir Erkinovich	
KORXONALARDA DAROMAD VA XARAJATLAR BILAN BOG'LIQ MOLIYAVIY XATARLAR TASNIFI VA ULARNI AUDITDA ANIQLASH USULLARI.....	740
Mehriyev Sobit Sayim o'g'li, Dadarbayev Muzaffar Abduraxmanovich	
GREEN BONDS: ESSENCE, SIGNIFICANCE AND DEVELOPMENT PROSPECTS IN UZBEKISTAN	746
Susanna S. Alieva	
RAQAMLI IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	753
Marupov Qobil Komilovich	
МОДЕЛЬ ЧЕБОЛЬ ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ КОРЕЯ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЙ И СРАВНИТЕЛЬНО-УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ АНАЛИЗ	758
Латипов Ашур Али Рустам ўғли, Ризаева Зумрад Алишеровна	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RAG'BATLANTIRISHDA SOLIQ PREFERENSIYALARINING ROLI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	762
Allaberganova Kumush Javlonbek qizi, Beknazarova N.T.	
AKSIZ SOLIG'INING BUDJET DAROMADLARI SHAKLLANISHIDAGI O'RNI VA MAZKUR SOLIQNI BUDJETGA UNDIRISH TARTIBINING TAHLILI	769
Nazarova Rushana Ravshan qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING ROLI: XORAZM VILOYATI MISOLIDA.....	774
Ibodullayev Dilshod Ibragimovich	

MINTAQA IQTISODIYOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING ROLI: XORAZM VILOYATI MISOLIDA

Ibodullayev Dilshod Ibragimovich

Abu Rayhon Beruniy nomidagi

Urganch davlat universiteti 1-prorektori

Annotatsiya. Ushbu maqolada xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarning Xorazm viloyati iqtisodiy barqarorligiga ta'siri 2010–2025-yillar kesimida tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari investitsiyalar hajmining oshishi sanoat ishlab chiqarishi, eksport salohiyati va aholi farovonligining barqaror o'sishiga xizmat qilganini ko'rsatdi. Xorijiy kapital oqimi texnologik yangilanish va iqtisodiy faollikni kuchaytirishda muhim omil bo'lgani aniqlandi. Shuningdek, investitsion muhitni yaxshilash orqali hududiy rivojlanish imkoniyatlari kengaygani asoslab berildi. Tadqiqot natijalari mintaqaviy iqtisodiy siyosatni takomillashtirishda amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: xorijiy investitsiyalar, mintaqaviy iqtisodiyot, barqarorlik, sanoat rivoji, eksport, Xorazm viloyati.

Abstract. This study examined the impact of foreign direct investment on the economic stability of the Khorezm region over the period 2010–2025. The findings showed that the growth in investment contributed to increased industrial output, export capacity, and improved living standards. It was found that foreign capital played a significant role in technological modernization and the expansion of economic activity. The study also demonstrated that improvements in the investment environment enhanced regional development opportunities. The results provide practical insights for improving regional economic policy.

Key words: foreign direct investment, regional economy, stability, industrial development, export, Khorezm region.

Аннотация. В статье проанализировано влияние прямых иностранных инвестиций на экономическую устойчивость Хорезмской области за период 2010–2025 годов. Результаты исследования показали, что рост объёма инвестиций способствовал увеличению промышленного производства, экспортного потенциала и уровня благосостояния населения. Установлено, что приток иностранного капитала сыграл важную роль в технологическом обновлении и активизации экономической деятельности. Также обосновано, что улучшение инвестиционного климата расширило возможности регионального развития. Полученные результаты имеют практическое значение для совершенствования региональной экономической политики.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, региональная экономика, устойчивость, промышленное развитие, экспорт, Хорезмская область.

KIRISH

Rivojlanayotgan iqtisodiyotlarda xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar (XTI) milliy va mintaqaviy darajada iqtisodiy o'sishni jadallashtiruvchi muhim tashqi manba sifatida keng e'tirof etilgan [1]. Jahon iqtisodiy tizimining globallashuvi sharoitida kapital harakatchanligining ortib borishi nisbatan kam rivojlangan hududlar uchun yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yuzaga keltirib, ularning rivojlanish sur'atlarini tezlashtirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, xorijiy investitsiyalarni jalb etish jarayonida nafaqat miqdoriy ko'rsatkichlar, balki investitsiyalarning sifati, ularning ustuvor tarmoqlarga yo'naltirilishi hamda samarali institutsional muhitning mavjudligi muhim ahamiyat kasb etadi [2]. Ushbu omillarning uyg'unligi mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasi 2017-yildan boshlab iqtisodiy islohotlarni yangi bosqichga olib chiqdi. Valyuta liberalizatsiyasi, bojxona tartib-taomillarini soddalashtirish, xorijiy investorlar uchun qulay sharoitlar yaratish hamda maxsus investitsiya zonalarini tashkil etish mamlakat investitsion muhitining sezilarli darajada

yaxshilanishiga xizmat qildi [22]. Ushbu ijobiy o'zgarishlar respublikaning barcha hududlarida, jumladan, Xorazm viloyatida ham investitsion faollikning oshishiga va yangi iqtisodiy loyihalarning amalga oshirilishiga keng yo'l ochdi.

Xorazm viloyati O'zbekistonning shimoli-g'arbiy qismida joylashgan bo'lib, tarixan Buyuk Ipak yo'li chorrahasida joylashgan muhim savdo-iqtisodiy hududlardan biri hisoblanadi. Viloyat iqtisodiyotida qishloq xo'jaligi, to'qimachilik sanoati va turizm sohalari an'anaviy ravishda yetakchi o'rin tutadi [23]. So'nggi yillarda xorijiy investitsiyalar oqimining sezilarli darajada ortishi viloyat iqtisodiyotining tarkibiy jihatdan yangilanishiga xizmat qilmoqda. Xususan, asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar tarkibida xorijiy ulushning 2010-yillardagi 9,8 foizdan 2025-yilda 67,9 foizga yetishi hududning investitsion jozibadorligi sezilarli darajada oshganini ko'rsatadi.

Xorijiy investitsiyalarning mintaqa iqtisodiy barqarorligiga ta'siri masalasi bo'yicha ilmiy adabiyotlar keng qamrovli bo'lsa-da, Markaziy Osiyo hududlari, xususan, alohida viloyatlar kesimida olib borilgan empirik tadqiqotlar yangi ilmiy izlanishlar uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda [12]. Shu nuqtai nazardan, Xorazm viloyati misolida investitsiya jarayonlarini chuqur tahlil qilish mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishning o'ziga xos xususiyatlarini ochib berishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi munosabatni nazariy asoslashda J.H. Dunning tomonidan ishlab chiqilgan EKL (egallik, ichkilashtirish, joylashuv) paradigmasi — "OLI framework" — muhim nazariy asos sifatida keng qo'llaniladi [3]. Ushbu paradigma asosida kompaniyalar xorijiy bozorlarga kirishda uchta asosiy ustunlikning uyg'unligini hisobga oladi: egallik ustunligi (O – Ownership advantages), ichkilashtirish ustunligi (I – Internalization advantages) va joylashuv afzalligi (L – Location advantages). Dunning va Lundan [25] ushbu yondashuvni yanada rivojlantirib, institutsional omillar — huquqiy muhit, korporativ boshqaruv sifati va davlat-xususiy sektor hamkorligi — transmilliy korporatsiyalarning joylashuv qarorlarida muhim rol o'ynashini asoslab berdi.

Qabul qiluvchi mamlakatlar uchun joylashuv afzalliklari — tabiiy resurslar, mehnat resurslari va bozor imkoniyatlari — xorijiy investitsiyalarni jalb etishda muhim omillar sifatida namoyon bo'ladi. Markusen [11] transmilliy korporatsiyalar nazariyasida bosh kompaniya va xorijiy sho'ba korxonalar o'rtasidagi bilim va texnologiya almashinuvi mexanizmlarini chuqur tahlil qilib, ushbu jarayon mahalliy sanoat rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi.

Endogen o'sish nazariyasi doirasida P. Romer [16] xorijiy investitsiyalar orqali texnologiya uzatilishi va bilim tarqalishining iqtisodiy o'sishga qo'shadigan hissasini asoslab berdi. Uning modeliga ko'ra, xorijiy kompaniyalar olib kirgan yangi bilimlar va boshqaruv tajribasi mahalliy korxonalar faoliyatini yanada samarali rivojlantirishga xizmat qiladi. Helpman [17] esa innovatsion faoliyat, intellektual mulk huquqlari va texnologiya diffuziyasining xalqaro miqyosda tarqalishini tahlil qilib, bu jarayonlarning XTI orqali kuchayishini ko'rsatadi.

Empirik tadqiqotlar ham xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga sezilarli ijobiy ta'sirini tasdiqlaydi. Borensztein, De Gregorio va Lee [4] tomonidan 69 mamlakat misolida o'tkazilgan panel tahlil XTI va iqtisodiy o'sish o'rtasida barqaror bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi. Shu bilan birga, ushbu jarayonda inson kapitalining rivojlanganlik darajasi muhim omil ekanligi ta'kidlanadi. Alfaro va boshqalar [5] esa moliyaviy bozorlarning rivojlanish darajasi investitsiyalar samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynashini asoslab berdi.

De Mello [6] tadqiqotlarida xorijiy investitsiyalar kapital jamg'arilishi va texnologiya uzatilishi orqali iqtisodiy o'sishga kompleks ta'sir ko'rsatishi aniqlangan. Lipsey [8] esa xorijiy kompaniyalar faoliyatining mahalliy iqtisodiyotga ijobiy "spillover" effektlari orqali ta'sirini ochib berdi, bu esa tarmoqlararo integratsiyani kuchaytirishga xizmat qiladi.

Ayrim tadqiqotlarda xorijiy investitsiyalar ta'sirining mamlakatlar va sharoitlarga qarab turlicha namoyon bo'lishi qayd etilgan. Carkovic va Levine [7] hamda Nair-Reichert va Weinhold [10] ishlarida XTI samaradorligi iqtisodiy muhit va institutsional sharoitlar bilan chambarchas bog'liqligi ko'rsatildi. Blonigen [15] esa investitsion muhit sifati — huquqiy tizim, tartibga solish darajasi va boshqaruv samaradorligi — xorijiy investitsiyalarni jalb etishda muhim omil ekanligini asoslab berdi.

Mintaqaviy darajadagi tadqiqotlar xorijiy investitsiyalarning tarmoqlar bo'yicha turlicha ta'sirini ochib beradi. Moran [20] ishlab chiqarish sektoriga yo'naltirilgan investitsiyalar mahalliy iqtisodiyot bilan yanada chuqur integratsiyalashishini ko'rsatadi. Chakraborty va Basu [18] esa Hindiston misolida uzoq muddatli iqtisodiy o'sishda xorijiy investitsiyalar muhim rol o'ynashini empirik jihatdan tasdiqladi.

Narula va Dunning [9] globallashtirish sharoitida sanoat rivoji transmilliy korporatsiyalar orqali texnologik yangilanish bilan bog'liqligini ko'rsatadi. Hsiao va Shen [19] esa institutsional sifati va urbanizatsiya darajasi xorijiy investitsiyalar samaradorligini oshiruvchi omillar sifatida muhimligini empirik jihatdan asoslab berdi.

Markaziy Osiyo va O'zbekiston kontekstida xorijiy investitsiyalarni o'rganish bo'yicha tadqiqotlar izchil rivojlanib bormoqda. EBRD [13], IMF [12] va ADB [21] hisobotlarida investitsion muhitni yaxshilash, infratuzilmani rivojlantirish hamda tashqi kapitalni samarali jalb etish mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim omillar sifatida qayd etiladi.

Lim [14] ta'kidlaganidek, viloyat darajasidagi tadqiqotlar hududiy iqtisodiy jarayonlarni yanada aniqroq yoritish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, ushbu maqola Xorazm viloyati misolida xorijiy investitsiyalar dinamikasini chuqur tahlil qilib, mavjud ilmiy adabiyotlarni hududiy darajada boyitishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot Xorazm viloyatining 2010–2025-yillardagi rasmiy statistik ma'lumotlari asosida amalga oshirildi. Tahlil jarayonida asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar, ularning moliyalashtirish manbalari, sanoat ishlab chiqarishi, tashqi savdo ko'rsatkichlari hamda aholi jon boshiga to'g'ri keladigan yalpi hududiy mahsulot dinamikasi o'rganildi.

Metodologik yondashuv sifatida deskriptiv statistika, trend tahlili va qiyosiy tahlil usullari qo'llanildi. Bu esa investitsiyalar va iqtisodiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash imkonini berdi. Tadqiqotda xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri ko'p omilli yondashuv asosida baholandi.

Natijalar nazariy qarashlar bilan uyg'un holda talqin qilinib, hududiy rivojlanish tendensiyalarini aniqlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar dinamikasi (2010–2025-yillar). Xorazm viloyatida 2010–2025-yillar davomida asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmi jadal o'sish sur'atini namoyon etdi. 2010-yilda 416,9 milliard so'mni tashkil etgan ushbu ko'rsatkich 2025-yilga kelib 22 621,2 milliard so'mga yetdi. Bu esa 54,3 baravar o'sishni anglatadi [23].

Mazkur o'sish barcha davrlarda bir xil sur'atda kechmagan. Jumladan, 2015-yilda investitsiyalar hajmi 1 531,5 milliard so'mni tashkil etib, nisbatan mo'tadil o'sish kuzatilgan. 2019-yildan boshlab esa investitsion faollik sezilarli darajada jadallashdi.

1-jadvalda investitsiyalarning tanlangan yillar bo'yicha dinamikasi hamda ularning moliyalashtirish manbalari tarkibida xorijiy investitsiyalar va kreditlar ulushi keltirilgan (1-jadval).

1-jadval. Xorazm viloyatida asosiy ko'rsatkichlar dinamikasi (2010-2025 yillar)[23]

Yil	Jami investitsiyalar, mird so'm	Xorijiy ulush, foizda	Ekspart, mln AQSH dollar	Import, mln AQSH dollar	Aholi jon boshiga YaHM, ming so'm
2010	416,9	9,8	156,2	53,6	1 826,7
2013	1 256,9	4,8	198,1	100,2	3 484,3
2016	1 560,5	6,8	95,6	121,0	5 867,0
2019	5 032,0	42,5	146,9	410,8	12 026,8
2021	8 292,0	33,5	231,2	286,0	16 192,9
2023	11 666,1	47,4	304,2	576,9	22 945,5
2024	15 624,1	59,1	427,5	525,8	26 633,7
2025	22 621,2	67,9	435,7	438,1	30 713,5

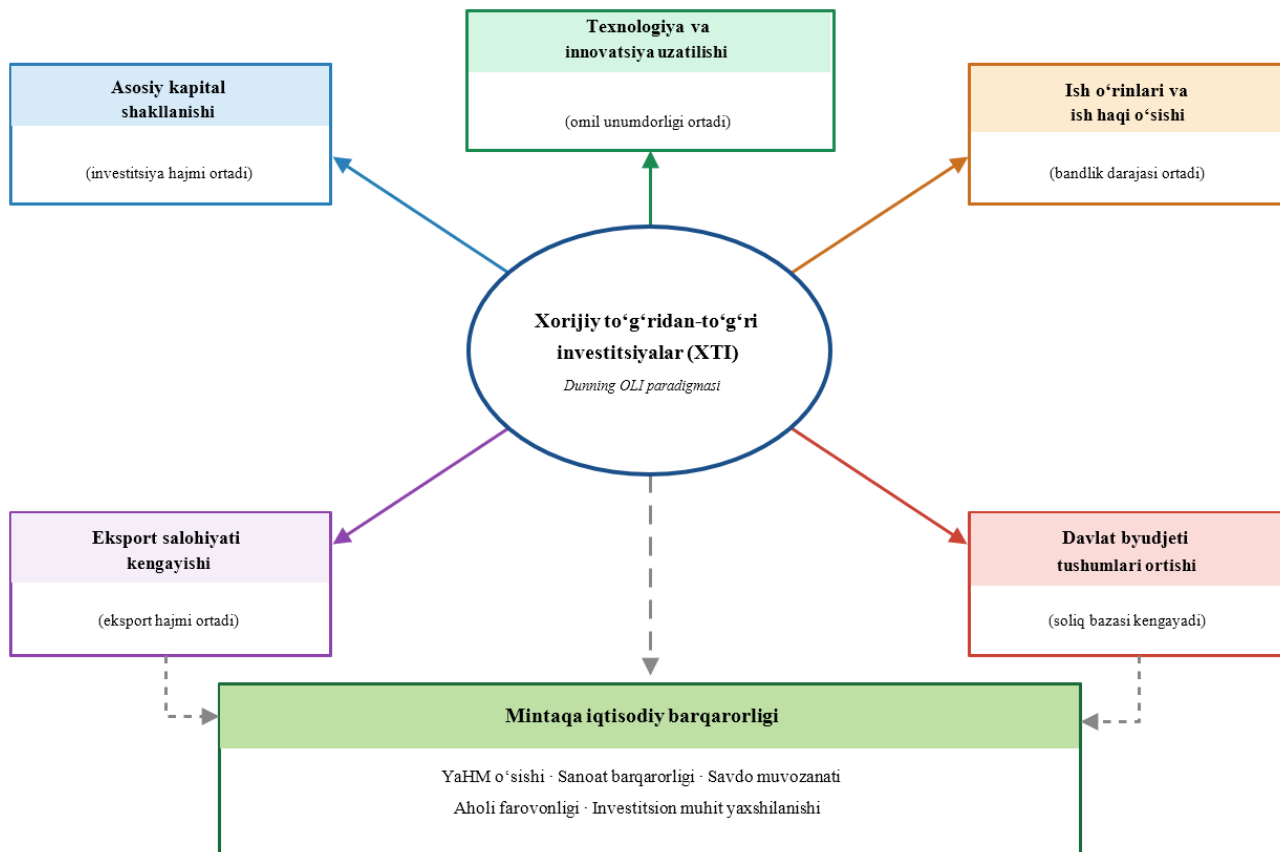
Ushbu davrning eng muhim tarkibiy o'zgarishi investitsiyalar tarkibida xorijiy manbalar ulushining sezilarli darajada oshishi bilan bog'liq. 2010-yilda asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar tarkibida xorijiy investitsiyalar va kreditlar ulushi atigi 9,8 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2013-yilga kelib bu ko'rsatkich 4,8 foizga tushgan [23]. Mazkur holat 2013–2016-yillarda ichki sarmoya hajmining nisbatan barqaror o'sishi bilan bir vaqtda kuzatildi. Ya'ni, xorijiy kapital ulushi ushbu davrda mahalliy va davlat manbalari bilan solishtirganda nisbatan past darajada shakllangan.

2017-yildan boshlab O'zbekistonda amalga oshirilgan valyuta erkinlashtirish va investitsion islohotlar siyosatining ijobiy ta'siri tezda sezila boshladi [22]. 2019-yilda xorijiy ulush bir yilning o'zida 42,5 foizga yetdi. Bu esa 2016-yildagi 6,8 foizlik ko'rsatkich bilan solishtirganda mutlaqo yangi bosqichni anglatadi. 2024-yilda xorijiy investitsiyalar ulushi 59,1 foizga, 2025-yil yanvar–dekabr oylarida esa 67,9 foizga yetdi.

Parallel ravishda korxonalar va aholining o'z mablag'lari ulushi 2010-yildagi 63,4 foizdan 2025-yilga kelib 23,6 foizga tushdi. Bu esa investitsiya modelining tarkibiy jihatdan yangilanib, tashqi kapital ishtiroki sezilarli darajada kuchayganini ko'rsatadi.

Ushbu o'zgarishlarni yanada chuqurroq tushunish maqsadida 1-rasmda xorijiy investitsiyalarning mintaqa iqtisodiy barqarorligiga ta'sir mexanizmi tasvirlangan. Mazkur mexanizm beshta asosiy yo'nalish — kapital shakllanishi, texnologiya uzatilishi, bandlikning oshishi, eksport salohiyatining kengayishi hamda davlat byudjeti tushumlarining ortishi — orqali namoyon bo'ladi (1-rasm).

1-rasm. Xorijiy investitsiyalarning mintaqa iqtisodiy barqarorligiga ta'sir mexanizmi¹

Mexanizmning asosiy mohiyati shundan iboratki, xorijiy kapital oqimi yagona kanal orqali emas, balki parallel ravishda ishlovchi beshta kanal orqali mintaqa iqtisodiyotiga ta'sir ko'rsatadi. Ularning birgalikdagi ta'siri sinergetik xususiyat kasb etadi, ya'ni har bir kanalning alohida ta'siridan ko'ra yuqoriroq umumiy natijani yuzaga keltiradi. Dunning va Lundan [25] OLI paradigmasining yangilangan talqinida institutsional muhitning ushbu sinergetik ta'sirni kuchaytirish yoki zaiflashtirish qobiliyatini alohida ta'kidlaydi.

Xorazm viloyatida sanoat mahsuloti ishlab chiqarish hajmi 2010-yildan buyon barqaror o'sish tendensiyasini saqlab kelmoqda. 2010-yilda 628,6 milliard so'mni tashkil etgan sanoat hajmi 2024-yilga kelib 28 438,8 milliard so'mga yetdi. 2024-yilda o'sish sur'ati 107,0 foizni tashkil etdi [23]. 2025-yil yanvar–dekabr davrida esa sanoat mahsuloti hajmi 34 276,1 milliard so'mga ko'tarilib, o'sish sur'ati 108,4 foizni tashkil etdi.

Xorijiy investitsiyalar ulushining keskin oshishi (2019-yilda 42,5 foiz) bilan sanoat o'sish sur'atlarining barqarorlashuvi o'rtasida kuzatiladigan bog'liqlik Romer [16]ning endogen o'sish nazariyasini viloyat darajasida tasdiqlaydi. Narula va Dunning [9] ta'kidlaganidek, sanoat rivojlanishi transmilliy korporatsiyalarning texnologiya va boshqaruv amaliyotlarini uzatishi orqali jadallashadi. Xorazm viloyatida ushbu jarayonning kuzatilishi xorijiy kapital bilan bir qatorda texnologik yangilanishning ham muhim rol o'ynaganini ko'rsatadi.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning sanoat ishlab chiqarishdagi ulushi 2016-yilda 47,7 foiz bilan eng yuqori darajaga yetdi, so'ngra 2025-yilga kelib 26,6 foizni tashkil etdi [23]. Ushbu holat sanoat tarkibida yirik xorijiy sarmoya jalb etilgan ishlab chiqarish korxonalari ulushining ortishi bilan izohlanadi. Boshqacha aytganda, xorijiy kapital mavjud kichik biznes segmentini cheklab qo'ymadi, aksincha, ular uchun yangi bozor imkoniyatlarini yaratdi.

1 Muallif tomonidan OLI paradigmasi va endogen o'sish nazariyasi asosida tuzildi.

Tashqi savdo aylanmasining o'sishi investitsion faollik bilan chambarchas bog'liq. 2010-yilda 209,8 million AQSh dollarini tashkil etgan Xorazm viloyatining tashqi savdo aylanmasi 2025-yilga kelib 873,8 million AQSh dollariga yetdi. Bu esa 4,2 baravar o'sishni anglatadi [23]. Eksport hajmi 2010-yildagi 156,2 million AQSh dollaridan 2024-yilda 427,5 million AQSh dollariga, 2025-yilda esa 435,7 million AQSh dollariga ko'tarildi.

Muhim sifat o'zgarishi eksport tarkibida kuzatildi. 2013-yilda eksport tarkibida to'qimachilik tolalari ustun bo'lgan bo'lsa (66,0 foiz), 2024–2025-yillarga kelib oziq-ovqat mahsulotlari ulushi 56,2 foizga yetdi, sanoat tovarlari ulushi esa 23,7 foizni tashkil etdi [23]. Bu eksport tarkibining murakkablashgani va diversifikatsiyalashganidan dalolat beradi hamda Helpman [17] asarlarida tasvirlangan eksport diversifikatsiyasi jarayoniga mos keladi.

Savdo balansi 2014-yildan boshlab manfiy ko'rsatkichga ega bo'ldi. 2019-yilda saldo eng yuqori manfiy qiymatga — minus 263,9 million AQSh dollariga — yetdi. Bu davrda import hajmi keskin oshdi: 2010-yildagi 53,6 million AQSh dollaridan 2019-yilda 410,8 million AQSh dollariga yetdi. Importning bunday jadal o'sishi xorijiy investitsiyalar faolligining kuchayishi, yangi ishlab chiqarish uskunalari, texnologiyalar va zamonaviy jihozlarning olib kirilishi bilan bog'liq.

2025-yilga kelib savdo saldosini minus 2,4 million AQSh dollarigacha qisqardi: eksport 435,7 million AQSh dollarini, import esa 438,1 million AQSh dollarini tashkil etdi [23]. Bu esa viloyat eksport salohiyatining faol rivojlanayotganini va tashqi savdo muvozanati tiklanish bosqichiga kirganini ko'rsatadi.

Moran [20] ta'kidlaganidek, XTI oqimining dastlabki bosqichida qabul qiluvchi iqtisodiyotda import hajmi oshadi, biroq 3–7 yil davomida eksport hajmi ortib, savdo balansi asta-sekin muvozanatlashadi. Xorazm viloyatida ham aynan shu dinamika kuzatildi: 2019–2022-yillar salmoqli manfiy saldo davri bo'lgan bo'lsa, 2023-yildan boshlab muvozanatlashuv tendensiyasi shakllana boshladi.

Investitsion faollikning kuchayishi aholi turmush darajasiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Aholi jon boshiga yalpi hududiy mahsulot hajmi 2010-yildagi 1 826,7 ming so'mdan 2025-yilga kelib 30 713,5 ming so'mga yetdi [23]. Haqiqiy o'sish sur'ati bo'yicha 2019-yilda 105,3 foiz, 2021-yilda esa 108,5 foiz qayd etildi. Bu ko'rsatkich investitsion jarayonlarning aholi farovonligiga bevosita ta'sirini aks ettiradi va Borensztein hamda boshqalar [4] tomonidan asoslangan "XTI – inson kapitali – o'sish" zanjiriga mos keladi.

Urganch va Xiva shaharlarida jon boshiga savdo tovar aylanmasi ham sezilarli darajada oshdi. Masalan, Urganch shahrida ushbu ko'rsatkich 2010-yildagi 3 182,5 ming so'mdan 2025-yilda 31 050,6 ming so'mga yetdi [23]. Bu holat viloyat markazlarida xorijiy sarmoyaning iqtisodiy faollikka ijobiy ta'siri qishloq tumanlariga nisbatan yaqqolroq namoyon bo'layotganini ko'rsatadi. Hsiao va Shen [19] bunday tafovutni urbanizatsiya darajasi bilan bog'liq omillar orqali izohlaydi.

Xorazm viloyatida kichik biznes eksporti 2010-yildagi 13,5 million AQSh dollaridan 2025-yilda 352,1 million AQSh dollariga yetgani [23] mahalliy biznesning xorijiy investitsiyalar muhiti shakllangan hududda eksport yo'nalishida faollashganini ko'rsatadi. Blonigen [15] tadqiqotlarida XTI jalb etilgan mintaqalarda mahalliy kichik firmalar ham eksport faoliyatiga faol qo'shilishi qayd etilgan bo'lib, ushbu qonuniyat Xorazm viloyatida ham kuzatilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maqolada Xorazm viloyati misolida xorijiy investitsiyalarning mintaqa iqtisodiy barqarorligiga ta'siri 2010–2025-yillar kesimida tizimli ravishda tahlil qilindi. Olingan natijalar bir qator muhim ilmiy va amaliy xulosalarni shakllantirish imkonini berdi.

Birinchi xulosa shundan iboratki, xorijiy investitsiyalar ulushining 2010-yildagi 9,8 foizdan 2025-yilda 67,9 foizga yetishi viloyatda investitsiya modelining sifat jihatidan yangi bosqichga o'tganini ko'rsatadi. Ushbu jarayon 2017–2019-yillarda amalga oshirilgan institutsional islohotlar natijasida investitsion muhitning sezilarli darajada yaxshilangani bilan izohlanadi hamda Dunningning OLI paradigmasida ta'kidlangan joylashuv afzalliklarining amaliy jihatdan faollashganini tasdiqlaydi [3].

Ikkinchi xulosa sifatida xorijiy investitsiyalar oqimining sanoat ishlab chiqarishi, eksport tarkibi va aholi farovonligiga sezilarli ijobiy ta'siri aniqlanganini ta'kidlash mumkin. Xususan, sanoat ishlab chiqarish hajmining keskin ortishi va aholi jon boshiga yalpi hududiy mahsulot ko'rsatkichining barqaror o'sishi investitsion faollikning iqtisodiy rivojlanish bilan uzviy bog'liqligini ko'rsatadi. Ushbu natijalar de Mello [6] hamda Alfaro va boshqalar [5] tomonidan ilgari surilgan nazariy xulosalar bilan uyg'un holda mintaqaviy darajada ham o'z tasdig'ini topdi.

Uchinchi xulosa tashqi savdo dinamikasining ijobiy transformatsiyasini aks ettiradi. Dastlabki bosqichlarda import hajmining ortishi ishlab chiqarish bazasini modernizatsiya qilish bilan bog'liq bo'lsa, keyingi davrda eksport hajmining oshishi orqali savdo balansining muvozanatlashuvi kuzatilmoqda. Bu jarayon xorijiy investitsiyalarning iqtisodiyotda bosqichma-bosqich samarali natija berishini va eksport salohiyatini kengaytirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Mintaqaviy investitsion muhitni yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi ustuvor yo'nalishlar taklif etiladi.

Birinchiidan, xorijiy investorlar bilan ishlash samaradorligini oshirish uchun viloyat darajasida ixtisoslashtirilgan investitsiya markazini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Bu “bir darcha” tamoyili asosida xizmat ko’rsatish tizimini takomillashtirib, investorlar uchun yanada qulay muhit yaratadi [14].

Ikkinchiidan, mahalliy korxonalar va xorijiy investorlar o’rtasida texnologiya uzatish hamda ishlab chiqarish kooperatsiyasini kuchaytiruvchi dasturlarni kengaytirish maqsadga muvofiqdir. Bu bilim va innovatsiyalar tarqalishini jadallashtirib, iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi [16].

Uchinchiidan, viloyatning qulay geografik joylashuvidan samarali foydalanib, qo’shni davlatlar bilan savdo-iqtisodiy aloqalarni kengaytirish va mintaqaviy eksport platformalarini rivojlantirish muhim yo’nalish hisoblanadi [23]. Bu tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytiradi va eksport diversifikatsiyasini qo’llab-quvvatlaydi.

To’rtinchiidan, hududlararo iqtisodiy faollikni yanada muvozanatli rivojlantirish maqsadida xorijiy investitsiyalarni viloyatning barcha tumanlariga kengroq yo’naltirish zarur. Bu ichki iqtisodiy uyg’unlikni mustahkamlash va hududlararo rivojlanish darajasini yaqinlashtirishga xizmat qiladi.

Beshinchiidan, mahalliy moliyaviy infratuzilmani mustahkamlash orqali xorijiy investitsiyalarni samarali o’zlashtirish mexanizmlarini rivojlantirish muhimdir. Rivojlangan bank tizimi investitsiya oqimlarini real sektorga samarali yo’naltirish imkonini beradi va umumiy iqtisodiy samaradorlikni oshiradi [5].

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

- UNCTAD (2024). World Investment Report 2024: Investment Facilitation and Digital Government. Geneva: United Nations Conference on Trade and Development. <https://unctad.org/wir>
- World Bank (2024). World Development Indicators 2024. Washington D.C.: The World Bank Group. <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>
- Dunning, J.H. (1993). Multinational Enterprises and the Global Economy. Addison-Wesley, Wokingham, England.
- Borensztein, E., De Gregorio, J., & Lee, J.W. (1998). How does foreign direct investment affect economic growth? Journal of International Economics, 45(1), 115-135. [https://doi.org/10.1016/S0022-1996\(97\)00033-0](https://doi.org/10.1016/S0022-1996(97)00033-0)
- Alfaro, L., Chanda, A., Kalemli-Ozcan, S., & Sayek, S. (2004). FDI and economic growth: the role of local financial markets. Journal of International Economics, 64(1), 89-112. [https://doi.org/10.1016/S0022-1996\(03\)00081-3](https://doi.org/10.1016/S0022-1996(03)00081-3)
- De Mello, L.R. (1999). Foreign direct investment-led growth: evidence from time series and panel data. Oxford Economic Papers, 51(1), 133-151. <https://doi.org/10.1093/oepp/51.1.133>
- Carkovic, M., & Levine, R. (2005). Does foreign direct investment accelerate economic growth? In: Moran, T.H., Graham, E.M., & Blomström, M. (Eds.), Does Foreign Direct Investment Promote Development? Institute for International Economics, Washington D.C. https://www.piie.com/publications/chapters_preview/3810/03iie3810.pdf
- Lipsey, R.E. (2002). Home and host country effects of FDI. NBER Working Paper No. 9293. National Bureau of Economic Research. <https://www.nber.org/papers/w9293>
- Narula, R., & Dunning, J.H. (2000). Industrial development, globalization and multinational enterprises: new realities for developing countries. Oxford Development Studies, 28(2), 141-167. <https://doi.org/10.1080/713688313>
- Nair-Reichert, U., & Weinhold, D. (2001). Causality tests for cross-country panels: a new look at FDI and economic growth in developing countries. Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 63(2), 153-171. <https://doi.org/10.1111/1468-0084.00214>
- Markusen, J.R. (2002). Multinational Firms and the Theory of International Trade. MIT Press, Cambridge, MA. <https://mitpress.mit.edu/9780262633079/>
- IMF (2024). Regional Economic Outlook: Middle East and Central Asia — April 2024. Washington D.C.: International Monetary Fund. <https://www.imf.org/en/Publications/REO/MECA>
- EBRD (2023). Transition Report 2023-24: Transitions for Growth. European Bank for Reconstruction and Development, London. <https://www.ebrd.com/transition-report>
- Lim, E.G. (2001). Determinants of, and the relation between, foreign direct investment and growth: a summary of the recent literature. IMF Working Paper WP/01/175. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2001/wp01175.pdf>
- Blonigen, B.A. (2005). A review of the empirical literature on FDI determinants. Atlantic Economic Journal, 33(4), 383-403. <https://doi.org/10.1007/s11293-005-2868-9>
- Romer, P.M. (1990). Endogenous technological change. Journal of Political Economy, 98(5, Part 2), S71-S102. <https://doi.org/10.1086/261725>
- Helpman, E. (1993). Innovation, imitation, and intellectual property rights. Econometrica, 61(6), 1247-1280. <https://doi.org/10.2307/2951642>
- Chakraborty, C., & Basu, P. (2002). Foreign direct investment and growth in India: a cointegration approach. Applied Economics, 34(9), 1061-1073. <https://doi.org/10.1080/00036840110074079>
- Hsiao, C., & Shen, Y. (2003). Foreign direct investment and economic growth: the importance of institutions and urbanization. Economic Development and Cultural Change, 51(4), 883-896. <https://doi.org/10.1086/375711>
- Moran, T.H. (2011). Foreign Direct Investment and Development: Launching a Second Generation of Policy Research. Peterson Institute for International Economics, Washington D.C. <https://www.piie.com/bookstore/foreign-direct-investment-and-development-launching-second-generation-policy-research>
- ADB (2023). Asian Development Outlook 2023: Financing a Green and Inclusive Recovery. Asian Development Bank, Manila. <https://www.adb.org/publications/asian-development-outlook-2023>
- O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvar PF-60-son “2022 — 2026-yillarga mo’ljallangan Yangi O’zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to’g’risida”gi Farmoni <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>

23. O'zbekiston Respublikasi milliy statistika qo'mitasi. Xorazm viloyati bo'yicha statistik ma'lumotlar: investitsiyalar, tashqi savdo, sanoat va aholi daromadlari. <https://xorazmstat.uz/uz/>
24. OECD (2023). FDI in Figures — October 2023. OECD Publishing, Paris. <https://www.oecd.org/investment/statistics.htm>
25. Dunning, J.H., & Lundan, S.M. (2008). Multinational Enterprises and the Global Economy (2nd ed.). Edward Elgar Publishing, Cheltenham. <https://www.e-elgar.com/shop/gbp/multinational-enterprises-and-the-global-economy-9781843765967.html>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
